

Í DAG

STJÓRNARMÁL FØROYA

Støða sambandsflokksins

ALT, ið kann setast í samband við sambandsflokkinn er meir og minni merkt av afturhaldi, sjálvt um nógv av tí, ið javnaðarflokkurin hevur vunnið av stevnumálum sínum, er vunnið í samvinnu við sambandsflokkinn.

SAMBANDSFLOKKURIN hevur allar dagar hildið fast um verandi stjórnarstöðu okkara við Danmark; men flokkurin mátti áðan, at amtsstjórnin var óhaldbar, og als ikki í samlið við mæralutastøðuna í fólkinum. Ásannandi henda veruleika gekk flokkurin í 1940 við til fyribils stjórnarskipanina fyri Føroyar, hareftir lógtíngið fekk lóggávuveld, og seinri var flokkurin við til at fremja heimastýrisslógina.

TÁ IÐ heimastýrisslógin veitir okkum alt tað sjálfstýri, vit sjálvir vilja hava og eru mentir at bera, kunnu vit ikki siga annað, enn at sambandsflokkurin hevur givið nógv út av sambandslinuni; men tað teimum bara til heiður.

ENDAMÁL sjálfstýrisins var at vinna meira sjálfstýri; endamál sambandsins at forða hesum. Vit hava í dag meira sjálfstýri, enn sjálfstýrisflokkurin droymdi um, og hetta sjálfstýrið hava bæði sjálfstýrisflokkurin og sambandsflokkurin verið við til at vunnið okkum. Lógið — men satt!

Verður bergholið í Norðoyum gjørt nú?

VIT hava áður greitt frá, at um P. M. Dam aftur gjørdist løgmaður, er eingin ivi um, at bergholið í Norðoyum var byrjað fyri rúmari tíð síðan; men at hitt sokallaða «sjálfstýrisslandsstýrið» her eins og alla aðra staðni hava drálað og drigið út; teir hava gjørt sitt til, at peningurin ikki fyri langari tíð síðan var útvegaður.

NÚ SIGST at farast skal undir bergholið aftur til várs, og verður hetta so ívaleytt eitt av fyrstu tiltøkunum, ið greitt verður í sambandi við 60 miljóna grunnen.

HÁÐ og spott varð teið eftir javnaðarmanninum undan seinasta vali, bara hesin grunnen var nevndur, men «sjálfstýrisslandsstýrið» mátti nú krúpa til krossin og biðja um, at hesin grunnen varð stovnaður. Háðararnir og spottararnir hava nú ligið á knæ fyri donum og eyðmjúkliga biðið um hesar mongu miljónir, sum P. M. Dam longu hevði samráðst um og fingið tilsoyn um, áður enn hann legði frá sær sum løgmaður.

HESAR drepanið daniseringsmiljónirnar, sum ter einaferð vórðu skýrdar av fólkaflakks-, tjóðveldis- og sjálfstýrissmonnum, eru nú vorðnar høvudsgrundarlagið undir politikki «sjálfstýrisslandsstýrisins». Hareftir verður tað tí ívaleytt «Dimmalætting» og «14. sept.», sum koma at trætast um, hvør teirra, ið framt hevur dyggiliga sambandspolitikkinn.

SOSIALURIN

MINSTULONARMÁLID.

Sum kunnugt gav tjóðveldisflokkurin ovurstór lyfti um, at minsta mark fyr' minstulónin skuldi vera 1200 kr. um mánaðin, um teir komu í landsstýrið. Og teir høvdu eisini frammanundan havt uppskot um hetta á tingi, men hvat inntokum viðvíkt, stóðu teir líka spílnaknir sum á sinni, tá javnaðarmenn høvdu uppskot um 1000 kr. minstulón.

og Erlendur Patursson — upphavsmáðurin til ter 1200 kr. — spurdi javnaðarmenn: Hvadan skulu tí fáa peningin frá?

Nógv vatn er runnið, síðan tað eydnaðist javnaðarmonnum at fremja 1000 kr. minstulónina.

Undir hesum stýrinum er skatturin nógv hækkaður, tollurin nógv hækkaður, umsetingargjaldið nógv hækkað, tollur er komin uppá bensinið og stórir tollur er komin uppá sjókleði.

Sostatt eru fiskimenn verrir fyri nú enn bert fyri einum hálfum ári síðan, og við teimum nógv hækkaðu útreiðslunum er kravið um 1200 kr. minstulón vorðið rættvísari og rimuligari enn á nokrum sinni áður.

Nú situr fiskimannafelagsformáðurin í landsstýrinum, so vælskildi ligið fyri.

Brøv til Sosialin

MJÓLKAFTIRLIT.

Nú veit eg, at tað eru fleiri enn eg, ið ofta hava litlan hug at keypa mjólk frá mjólkabúðum og handlum, tí ein hevur onga vissu fyri, hvat tað er fyri ein vora ein fær; men har børn eru í húsinum, er hetta neyðugt.

Tað er nú eitt, at mjólkín er dýr — lat tað fara, mangar vóru verða eisini seldar fyri okkurpris. Eg kenni trupulleikarnar hjá mongum mjólkafarmleikara, og unni teimum hesar krónurnar.

Men tað hendir av og á — ofta um summarið — at tað er ring, fyri ikki at siga stak ring ella spilt mjólk ein fær.

Tað er á einhvønn hátt avgjørt neyðugt við einum mjólkafertiliti. Sjálvur dugi eg ikki at sjúka, hvussu hetta best kann fara fram, men tað vita teir serkonu; vit hava ja mjólkafertiliti í øðrum londum.

Forbrúkararnir mugu tryggast imóti at fáa spiltu, møguliga sjúka mjólk.

Faðir.

Skriðað verður um

«Citat Sørensen og Lurifax» í Dagblaðnum. Nú er tað eingi dulmál, at Dagblaðið ræðist, tá aðrir taka uppáttur, hvat teir áður hava skrivt, að ella siga burt út, hvussu avreksverð fólkaflakksins eru á at lita í samanburði við øðr, bæði í skrivt og talu, sum Dagblaðið og fólkaflakkurin hava vartað upp við.

I Dagblaðnum friggjagadin verður tikið uppáttur okkurt, ið vit hava borið fram. Hetta er ikki komið blaðnum rættuliga væl við, tí tað blaðið vil gera øðr okkara til einkis, neyðst tað at viðganga at vit kortini hava rætt, eitt nú tað, at einki fiskimark varð flutt út 28. april.

I vaktarskipamálunum hevur blaðið ívaleytt ringa samvitsku, og um blaðið ynskir tað, skulu vit fegnir taka uppáttur teirra egnu øðr um hetta mál, meðan P. M. Dam sat sum løgmaður, og tey fara ikki at ríma væl við skrivning blaðsins og politikk fólkaflakksins í dag.

Tá ið blaðið fer harðliga fram móti P. M. Dam og leggur hann undir at skriva greinir við ymiskum dulnevnum undir, so er hetta at fara lætt um, tí hetta er einki annað enn eitt og sama lið í persónagjastan Dagblaðsins, sum er gittin av øllum, ið vanliga lesa blaðið og fylgja við.

Brævkassin

SOSIALURIN.

Kann brævkassi blaðsins gera meir tann heina at siga frá, hvussu langt frá Føroyum ein kann ferðast, uttan at tað er neyðugt at hava ferðapass við? Eru eingi pappir neyðug í pæssirja oknum? Tøkk fyri góða vælvild og upplysningar?

Ferðahugað.

SVAR: Ein kann ferðast uttan at hava pass við á oknum, sum hoyr í Norðanlondum til, t.v.s.: Føroyar, Island, Grønland, Danmark, Noreg, Svøríki og Finland — men so ikki longur. Tað er óneyðugt at hava onnur pappir við; men altíð rætt at hava okkurt, ið visir, hvør ein er.

eyðgjaf

LOTIR. Undan valinum seinast skrivaði «14. sept.» m. a.: at tjóðveldisflokkurin er

«... ein tjóðskaparlígr samfelagsflokkur, ið hevur tikið fiskimanna- og verkumannakor sum høvudsamál í tí dagliga politikkinn.

... í øðrum lagi velja teir tjóðveldisflokkinn, tí hann er flokkur hins minna mannsins, ið seft sosiala rættvissi fremst á arbeiðsskrá síni»

VIÐM.

Hvussu hevur so hesin politikkurin roynst?

Undan valinum:

1. Fiskimenn ikki vunnið eitt oyra í sáttmálabótum undir 12 ára tjóðveldisleiðslu í Fiskimannafelagnum.

2. Flokkurin vildi bert «BOTA UM VERSTU BREKINI Í SO SIALLOGGAVUNNI»

3. Var til reiðar at ganga imóti fólka- avlams- og einkjupensjon, barnatrygd og serforsorg. Vit kunnu so taka, hvussu flokks

ins politikkur hevur roynst, síðan hann kom í landsstýrið:

1. Noktaði at viðgera málið um 44 tíma arbeiðsveiku.
2. skatturin hækkaður í stórum.
3. tollurin hækkaður í stórum m. a. við 15 pst. uppá sjókleði til fiskimenn og 20 oyru uppá liturin av bensini hjá útróðramonnum.
4. Umsetingargjaldið hækkað við 1 prosent.

So royndist hesin flokkur «hins minna mannsins» — og vit hava verri í væntu, tí enn er eingin yvirtøka og enn minni nøkur loysing framd.

aðrir siga

«VAR TAÐ MEININGIN» eitur oddagrein í Norðlýsinum, har skrivað verður um tær føroysku fiskalandingarnar, sum fara fram uttanfyrir Føroyar.

«Men tað loysir seg væl at siga niður til Eshjerg ella Alesund og avreiða fiskin har; tað halda fiskimenn ið hvussu er, og tá teir halda tað, ja so má tað vera rætt. Tað er eingin, sum heldur, maked galdi vera í tí, at foroysskír fiskimenn eru størstu arbeiðsgevarar í Eshjerg; tvørturimóti týskt tað vera hypermodernar nationalur politikkur!

Fiskimenn eru ein týðandi partur í okkara samfelagslívi, og royna sjálvandi at fáa sum mest burtúr, men tað er ikki alt sagt fyri tað. Arbeiðsloysið vind uppá seg á bygdunum, so hvørt sum arbeiðið í Eshjerg veksur — var tað meiningin við tí heila — ?»

Veitst tú

AT tað var meðan javnaðarmáðurin P. M. Dam var logmaður, at vit vunn 6 nýggj ar havnir og viðari vinnu- og veiðuoki í Grønlandi.

AT undir sama stýri vóru øll okkara gomlu veiðurættindi í Islandi afturvunnen fyri snori og snellu.

AT undir sama stýri, vunn vit aftur rættindini 10 ár at fiska inn at 6 mila markinum við Norðurnoreg.

AT undir sama stýri komu 40 nýggj skip til landið, meðan onnur 18 vóru í gerð ella í umbúna.

AT undir sama stýri var minsta-lónin hækkað frá 700 krónum uppí 1000 kr. um mánaðin.

AT undir sama stýri var prísviðbótin til útróðramenn hækkað frá 2 og 4 oyru upp í 15 oyru kg.

AT undir sama stýri fingi gomul, avlamin og einkjupensjon og øll onnur treingjandi komu undir sosiala trygd.

AT undir sama stýri vóru fleiri skúlar bygdar og tiknar í brúk enn á nokrum sinni áður.

AT undir sama stýri var sjúkrahúsbyggingarmálið loyst og peningurin útvegaður.

AT undir sama stýri fingi tær mænsku inntokurnar skattí-lætta, og barnafórdráttarn varð munandi hækkaður.

BART UT

+ má tað vera við merkiligum + kenslum, at Ólavur Michelsen + skriver «14. sept.» og boða + frá tí mikla framburði og + betri livilíkindum; sum verða + skulu Føroya fólk í lut, tá + hann og hansara flokkur hev- + ur bundið seg til fólkaflakkin + og Poul Petersen, sum sigur: + livimein má spennast inn!

BARNAMATUR

NOVN. Burtur úr hesum reglunum skalt tú finna:

1. mannsnøvn: Har kom ein nisa kurteisliga framvið. Brúkt vask selist biliga.
2. kvinnunøvn: Hann ansaði ikki, at eg kom. Hann hevði sera smala nøs.

— O —

ORÐ. Niðanfyrir hava vit nøkur orð, har bókstavirnir eru floktir saman; men við hjálp av lyktarorðunum aftanfyrir greiðir tú tey nokk:

T N R U G E O R R = frukt
N A N R U E S I D R T = skip
A L R F Y A O J L N = fjall
S A R B U P A V I R = starv
G U R K K V Á V I L U = djór

Til gáman

Meistarin: Hanus, tú kanst fáa arbeiði hjá mær. Mær tørvar ein mann at bera múrsteinar.
Hanus: Hvussu stór verður lónin?
Meistarin: Tú fært tað, tú er verdur.
Hanus: Nei, so má tað vera harvið tí so litlum kann eg ikki liva av.

— O —

Konurnar herjast fyrir at fáa javnrættindi við menninar — menninar bara fyrir at fáa rætt.

— O —

Mamma: Petur, góði, her er nakað av leukotyu, sum Óli er vaksin frá. Tað er sum nýtt. Ert tú ikki glaður?

Petur (sum er keddur av at arva alt møguligt eftir bróðurin): Eg skal vedda uppá, at tá Óli doyri, so má eg gífta meg við einkjuni hjá honum.

VERULEIKI

TAÐ ER VERULEIKI

AT tá ið samráðingarnenevnd við P. M. Dam á odda fór til samráðingabórhóðið við íslendinga um at vinna aftur gomul fiskirættindi í Islandi og sum eisini vóru afturvunnen fyri snoru og snellu, skuldi Erlendur Patursson umboða Føroya fiskimannafelag, men hóast hann var komin til Íslands við danska skipinum «Dronning Alexandrine» (hinir fóru við føroyska skipinum TERN-UNI), motti hann ikki á einum einasta fundi, men stakk av aftur við sama skipi.

Heldur tú ikki SOSIALIN?
So bílegg hann hjá postverkinum!